

Zitting 1977–1978 Nr. 15a

14 280

Nadere wijziging van een aantal sociale verzekeringswetten, enkele belastingwetten en de Wet Werkloosheidsvoorziening (tegengaan van oneigenlijk gebruik als gevolg van te ruime bepalingen)

EINDVERSLAG VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR SOCIALE ZAKEN¹

Vastgesteld 24 november 1977

Nadat het voorlopig verslag der commissie aan de Regering was medege-deeld is van haar ontvangen de navolgende memorie van antwoord.

Algemeen

Het verheugt ons, dat men vrijwel algemeen verklaarde te kunnen instemmen met dit wetsontwerp en dat men de hoop uitsprak, dat dit spoedig het Staatsblad zal kunnen bereiken. Wij willen gaarne toezeggen er alles aan te zullen doen om dit ontwerp op zo kort mogelijke termijn als wet in het Staatsblad te doen verschijnen.

Met instemming namen wij kennis van de door de leden van de fractie van het C.D.A. naar voren gebrachte opvatting, volgens welke de instandhou-ding en het juist functioneren van het systeem van sociale zekerheid als een groot goed moet worden beschouwd, waarvoor van het gehele volk offers mogen worden gevraagd en ten aanzien waarvan erop moet worden toege-zien, dat de regelingen juist worden toegepast. De constatering van deze leden, dat het wetsontwerp zich beperkt tot maatregelen, die met behoud van de grondslagen van de bestaande wetten, betrekking hebben op het onei-genlijk gebruik daarvan, is juist.

Naar aanleiding van het verzoek van de aan het woord zijnde leden om te worden ingelicht over het tijdstip, waarop het rapport van de Interdeparte-mentale Commissie Fraude zal verschijnen, moet worden geantwoord, dat het verschijnen van bedoeld rapport helaas is vertraagd, niet alleen door de weerbarstigheid van de materie maar vooral door de noodzaak prioriteit te geven aan de bijzondere taken die rechtstreeks en indirect verband houden met het voorbereiden van voorstellen tot kostenbeheersing in de sociale voorzieningen. Hoewel een prognose ten aanzien van de verschijning van dit rapport, zoals reeds eerder gebleken is, gevaarlijk is, kan worden gezegd dat de verschijning van het rapport thans rond de jaarwisseling wordt verwacht.

Naar aanleiding van de vraag van deze leden, op welke wijze zal worden getracht fraude in de vorm van wanbetaling van sociale premies door mala-fide werkgevers en koppelbazen tegen te gaan, kan worden gewezen op een aantal initiatieven, die zowel op onze beide departementen als op het Minis-terie van Justitie worden ontwikkeld en waarvan zowel bij de schriftelijke als bij de mondelinge behandeling van dit wetsontwerp in de Tweede Kamer

¹ Samenstelling: Kloos (PvdA), Versloot (PvdA), Heij (CDA) (voorzitter), Franssen (CDA), Louwes (VVD), Van Tets (VVD), Van Kleef (PPR), Kremer (CPN), Meuleman (SGP), Van der Jagt (GPV), Vogt (PSP), Maris (BP).

melding is gemaakt. Een van die initiatieven betreft de voorbereiding van een wetsontwerp dat zal moeten leiden tot aansprakelijkstelling van de hoofdaannemer voor de betaling en de afdracht van sociale premies en loonbelasting bij onderaanneming. Met betrekking tot deze regeling is het advies van de Sociale Verzekeringsraad nog dit jaar te verwachten, zodat, onvoorziene omstandigheden voorbehouden, dit wetsontwerp begin volgend jaar kan worden ingediend. Voorts zij opgemerkt, dat op het Ministerie van Justitie intensief wordt gezocht naar wegen om te komen tot een bestrijding van malafide rechtspersonen, in het bijzonder voor zover deze zich trachten te onttrekken aan de betaling en de afdracht van premie en loonbelasting. Daarbij wordt in de eerste plaats gezien, of het, door het op korte termijn treffen van wettelijke maatregelen, mogelijk is bestaande rechtspersonen te verhinderen het hier bedoelde misbruik lonend te maken. Daarnaast wordt gestreefd naar het verbeteren van het preventief toezicht bij de oprichting van nieuwe naamloze en besloten vennootschappen. Hierover vindt thans overleg plaats tussen het Ministerie van Justitie, het Ministerie van Financiën en de uitvoeringsorganen der sociale verzekering. Het gaat daarbij om de vraag, of de uitvoeringsorganen ten behoeve van het antecedentenonderzoek, dat bij de oprichting van NV's of BV's aan een verklaring van geen bezwaar vooraf gaat, aan Justitie gegevens kunnen verstrekken over de personen, die bij die oprichting zijn betrokken, b.v. als er een vermoeden is van malafiditeit.

De leden van de C.D.A.-fractie vroegen voorts of nadere mededelingen kunnen worden gedaan omtrent het ambtelijk overleg om te komen tot een strafbaarstelling van werkgevers, die met hun voorkennis arbeidskrachten aanstellen, die een loonvervangende uitkering ontvangen en van hun tewerkstelling geen kennis geven aan de uitvoeringsorganen. Zoals reeds bij de openbare behandeling van dit wetsontwerp in de Tweede Kamer is meegedeeld, zal omtrent deze kwestie interdepartementaal overleg met het Ministerie van Justitie moeten worden gevoerd, omdat een ambtelijke werkgroep van het Departement van Sociale Zaken inmiddels, na een eerste bestudering van het vraagstuk, tot de conclusie is gekomen, dat het treffen van een specifiek op dit aspect gerichte strafbaarstelling, zo die al mogelijk is, eerst aan de orde dient te komen, nadat de mogelijkheden, die de bestaande wetgeving biedt, voldoende zijn gezien. Dit overleg met Justitie zal binnenkort plaatsvinden.

De leden van de fractie van de V.V.D. vroegen of het voornemen bestaat binnen afzienbare tijd een tweede ronde geselecteerde knelpunten in behandeling te nemen, dan wel of het beter zou zijn een reeks van incidentele wijzigingen voor te leggen. Uit de verdere vraagstelling van deze leden hebben wij begrepen, dat zij zelf reeds tot de opvatting kwamen, dat het indienen van incidentele wijzigingen de voorkeur verdient, gelet op de diverse in gang gezette of aangekondigde studies, die nogal tot verspreide activiteiten aanleiding geven. Onzerzijds kan met deze argumentatie en de daaraan gekoppelde suggestie worden ingestemd. Overigens zij opgemerkt, dat de Sociale Verzekeringsraad in zijn Algemeen rapport inzake oneigenlijk gebruik van de sociale verzekeringswetten (Kamerstuk 13 441, nr. 2) heeft te kennen gegeven dat de raad, na voltooiing van de deelrapporten, wellicht nog enige meer algemene punten zal willen toetsen aan de in die rapporten door hem gesignaleerde vormen van oneigenlijk gebruik en dat de raad voorts de mogelijkheid wenst te behouden om alsnog aandacht te schenken aan andere vormen van oneigenlijk gebruik, die alsdan aandacht behoeven.

Deze leden vroegen ook de aandacht voor de praktijken met de directies van schijn-BV's en die van malafide onderaannemers, dezelfde problematiek, die ook reeds door de leden van de fractie van het C.D.A. ter sprake is gebracht. Voor de beantwoording van de in dit kader door deze leden gestelde vragen moge dan ook worden verwezen naar het eerder in deze memorie aan de leden van de C.D.A.-fractie ter zake gegeven antwoord.

De leden van de V.V.D.-fractie waren voorts van mening, dat het probleem van het – zoals zij het noemden – «lozen» door ondernemingen van oudere medewerkers via WWV en WAO het nemen van spoedige maatregelen verdient, met name in verband met de omvang van het verschijnsel. Deze leden vroegen zich af, of er, alvorens deze kwestie in zijn volle omvang wordt aangepakt, niet kan worden begonnen met de aanpak van de twee deelloorzaken, te weten de verborgen werkloosheid en de – aldus de hier aan het woord zijnde leden – (te) gemakkelijke houding van de GMD en andere medische instanties.

Voor wat het probleem van de verborgen werkloosheid betreft – deze leden doelen hier blijkbaar op de verdiscontering van de door de handicap verminderde gelegenheid tot het verkrijgen van werk in de mate van arbeidsongeschiktheid – moge worden opgemerkt, dat aan deze problematiek bij de totstandkoming van de AAW en bij de aanpassing van de WAO aan de AAW reeds ruime aandacht is geschonken. Zowel in de WAO als in de AAW zijn dan ook bepalingen opgenomen (respectievelijk artikel 21, lid 3 en artikel 12, lid 3), die het de uitvoeringsorganen mogelijk maken om in de daarvoor in aanmerking komende gevallen de in het arbeidsongeschiktheidspercentage verdisconteerde werkloosheid zichtbaar te maken en die verdiscontering aan een bepaalde termijn te binden, die telkens kan worden herzien. De betreffende bepalingen zijn vooral om psychologische redenen van belang, omdat de uitkeringsgerechtigde in een dergelijk geval duidelijk ziet, dat hij gedeeltelijk arbeidsgeschikt wordt geacht, hetgeen hem er eerder toe zal kunnen brengen om, onder begeleiding van de GMD, actief mee te werken om weer in het arbeidsproces te worden ingeschakeld. Door de uitvoeringsorganen wordt thans bezien op welke wijze aan de nieuwe bepalingen het beste in de praktijk uitvoering kan worden gegeven.

In hoeverre de betreffende bepalingen (artikel 21 WAO en artikel 12 AAW) nog verder wijziging behoeven, kan thans nog niet worden bezien. Met de problematiek van bovengenoemde bepalingen hangt ten nauwste samen de vraag, of het arbeidsongeschiktheids criterium ingevolge genoemde wetten aanpassing behoeft. In de brief aan de Voorzitter van de Tweede Kamer van 28 april 1977, nr. 13 231, 51, waarnaar moge worden verwezen, is hierop uitvoerig ingegaan.

Met betrekking tot de opmerkingen van deze leden over de naar hun mening (te) gemakkelijke houding van de GMD en andere medische diensten wil de eerste ondergetekende opmerken, dat hem uit de praktijk in geen enkel opzicht is gebleken, dat de GMD en de medische diensten van de bedrijfsverenigingen zich op te gemakkelijke, dus op onverantwoorde wijze, van hun taak zouden kwijten. Het staat voor hem vast, dat de GMD en de medische diensten van de bedrijfsverenigingen zich nauwgezet ten doel stellen een zo juist mogelijk beeld van de betrokkene voor ogen te krijgen, alvorens tot vaststelling van het percentage arbeidsongeschiktheid over te gaan. De vraag van de aan het woord zijnde leden wekt overigens de suggestie, dat het een vrij eenvoudige zaak zou zijn om voor een AAW- resp. WAO-uitkering in aanmerking te komen. Zij dienen echter niet te vergeten, dat aan toekenning van een AAW- resp. WAO-uitkering een wachttijd van een jaar voorafgaat; de betrokkene dient dat gehele jaar arbeidsongeschikt te zijn geweest, alvorens hem een arbeidsongeschiktheidsuitkering kan worden verleend. In dat eerste jaar zal hij in de regel reeds de nodige medische onderzoeken hebben moeten ondergaan.

Naar de mening van de aan het woord zijnde leden wekt hetgeen de eerste ondergetekende in de Tweede Kamer heeft gezegd over het aantasten van aansprakenniveau van WAO-ers, die men anders in de WW/WWV zou terugvinden, de indruk, dat hij meer oog heeft voor onbedoeld, dus oneigenlijk verleende aanspraken, dan voor de onrechtvaardigheid, dat de werkloze met doktersverklaring anders wordt behandeld, vooral op langere termijn, dan de vrijwel identieke werkloze zonder doktersverklaring. Is de bewindsman,

zo vroegen deze leden, niet van mening, dat juist dit soort verschillen veel onbehagen veroorzaakt en dat daarom aanpak ervan urgent is?

Naar aanleiding van deze opmerkingen wil de eerste ondergetekende erop wijzen, dat hij in de Tweede Kamer heeft willen benadrukken, dat bij de onderzoeken rondom het arbeidsongeschiktheids criterium de grootste zorgvuldigheid zal moeten worden betracht, omdat bepaalde maatregelen tot gevolg kunnen hebben, dat betrokkenen er materieel op achteruit gaan. Als voorbeeld werd daarbij genoemd de situatie, die zou ontstaan als de factor werkloosheid uit het arbeidsongeschiktheids criterium zou worden geëlimineerd. Overigens betekent dit geenszins, dat naar de mening van de eerste ondergetekende een dergelijke maatregel, wanneer het onderzoek zou uitwijzen, dat dit een gerechtvaardigde zaak is, desondanks, vanwege de materiële aspecten, achterwege zou moeten blijven. Wanneer een achteruitgang in inkomenspositie in het geding is, zal echter zorgvuldig moeten worden bezien, hoe de betreffende maatregel op sociaal verantwoorde wijze kan worden doorgevoerd.

Dat de geconstateerde verschillen, zoals deze leden meenden, veel onbehagen veroorzaken, kan de eerste ondergetekende ontkennen noch bevestigen. In de praktijk is hem daarvan niets gebleken.

Ook de organisatorische aspecten van de uitvoering van de sociale verzekering gaven de leden van de V.V.D.-fractie aanleiding tot een aantal vragen. Zo vroegen zij, of het, in het kader van het bevorderen van praktische samenwerking en overleg tussen uitvoeringsorganen, niet te betreuren is, dat in de voorstellen met betrekking tot de terugvordering van ten onrechte gedane uitkeringen alleen verrekeningen zijn voorzien binnen één bedrijfsvereniging en of bevorderd kan worden, dat deze mogelijkheden in een volgend pakket worden verruimd.

Naar aanleiding daarvan kan worden opgemerkt, dat het niet volgen van het door de SVR gedane voorstel om ook verrekening mogelijk te maken tussen verschillende uitvoeringsorganen, zoals ook in de memorie van toelichting en de memorie van antwoord aan de tweede Kamer is vermeld, is ingegeven door een tweetal overwegingen. Op deze plaats moge nog eens worden herhaald, dat bij een verrekening tussen uitvoeringsorganen onderling de zelfstandige beslissingsbevoegdheid van de uitvoeringsorganen in het gedrang kan komen, en voorts, dat een dergelijke verrekeningsmogelijkheid ook niet noodzakelijk is, omdat in de gevallen waarin de wet zulks toelaat, het orgaan dat ten onrechte of teveel heeft uitgekeerd, reeds de mogelijkheid heeft tot terugvordering van de ten onrechte of te veel ontvangen uitkering over te gaan.

Het ligt, gezien het vorenstaande, dan ook niet in het voornemen om alsnog verrekening van teveel of ten onrechte ontvangen uitkeringen tussen verschillende uitvoeringsorganen mogelijk te maken.

De aan het woord zijnde leden vroegen voorts, of het waar is, dat in bepaalde gemeenten individuele oproeping van verzekerden, waarbij hen onder het oog werd gebracht, dat verstrekking van onjuiste gegevens tot terugbetaling van het te veel betaalde en zelfs strafvervolging zou kunnen leiden, tot een vrij grote daling van het aantal aanspraken op uitkering heeft geleid.

In antwoord hierop merkt de eerste ondergetekende op, dat hem niet bekend is, dat in bepaalde gemeenten verzekerden (hiermee zijn, naar hij aanneemt, bedoeld degenen, die een WWV- of RWW-uitkering ontvangen) individueel worden opgeroepen, waarbij hen het vorenstaande onder het oog wordt gebracht. De eerste ondergetekende acht het wel aannemelijk en zinvol, dat in bepaalde gevallen de gemeenten aldus handelen. Het zou echter niet zonder bedenking zijn, indien een dergelijke handelwijze zonder aanzien des persoons ten aanzien van alle uitkeringtrekkenden zou plaatsvinden. Velen van hen zouden zich dan terecht gekwetst kunnen voelen.

De leden van de V.V.D.-fractie stelden voorts de vraag welk vervolg is gegeven aan de gezamenlijke controle in Noord-Brabant. In antwoord hierop kan worden meegedeeld, dat in de provincie Noord-Brabant bij wijze van ex-

periment een contactpunt is ingesteld, waarin op regionaal niveau overleg en informatie plaatsvinden tussen vertegenwoordigers van de uitvoeringsorganen en het openbaar ministerie. Dit contact beoogt niet, zoals in de vraagstelling wordt geformuleerd, een gezamenlijke controle, maar het verkrijgen van een grotere samenhang in het optreden van de verschillende organen, die met het verschijnsel fraude worden geconfronteerd, doordat men door dit regelmatig contact meer inzicht krijgt in en op de hoogte blijft van de werkwijze en de achtergronden daarvan van de andere organen. De voorlopige bevindingen van dit experiment zijn gunstig te noemen. Thans wordt nagegaan, hoe op basis van de opgedane ervaringen deze vorm van samenwerking tot de rest van het land kan worden uitgebreid.

Voorts vroegen deze leden, of wel eens wordt nagegaan, in hoeverre grote bouwactiviteit op het platteland op zaterdag in verband staat met oneigenlijk gebruik c.q. fraude ter zake van sociale uitkeringen.

Naar aanleiding hiervan kan worden meegedeeld, dat uit ingewonnen informatie bij de Bedrijfsvereniging voor de Bouwnijverheid is gebleken, dat wanneer bij de bedrijfsvereniging het vermoeden rijst, dat bij bouwactiviteiten op het platteland, ook wanneer deze op zaterdag plaatsvinden, sprake is van misbruik of fraude, daarnaar steeds een onderzoek wordt ingesteld.

De aan het woord zijnde leden stelden verder de vraag welk vervolg wordt gegeven aan de suggesties van de heer Dolman tot verdere samenwerking met de belastingdienst. Zij vroegen zich af, of opleiding en kadervorming via een bestaand en efficiënt werkend apparaat als de belastingdienst wellicht aanbeveling verdient.

Naar aanleiding hiervan wordt opgemerkt, dat de mogelijkheden tot samenwerking met de belastingdienst worden nagegaan door de interdepartementale werkgroep Bestrijding Fraude Sociale zekerheidswetgeving. Daarom moge op deze plaats worden volstaan met verwijzing naar het rapport van deze werkgroep, waarvan hierboven reeds de verwachting werd uitgesproken dat dit rond de jaarwisseling zal kunnen verschijnen.

Werkloosheidswet c.a.

De leden van de fractie van het C.D.A. openden dit onderdeel met de vraag of kan worden meegedeeld, wanneer het wetsontwerp betreffende de kring der verzekerden zal verschijnen. Helaas is het niet mogelijk om hierover concrete mededelingen te doen, omdat de discussie over dit onderwerp binnen de Sociale Verzekeringsraad nog niet is afgerond. Op het Departement van Sociale Zaken is echter reeds met de voorbereiding van een daartoe strekend wetsontwerp een aanvang gemaakt. Zoals de eerste ondergetekende bij de openbare behandeling van het onderhavige wetsontwerp in de Tweede Kamer heeft meegedeeld, zal het wetsontwerp over de verzekeringsplicht, als dit wordt ingediend, naar mag worden verwacht, slechts een beperkte strekking krijgen, omdat dit vermoedelijk slechts betrekking zal hebben op directeuren van naamloze en besloten vennootschappen met een meerderheidsbelang en op stagiairs, die niet op arbeidsovereenkomst werkzaam zijn. Overigens dient te worden vermeld, dat bedoeld wetsontwerp als instrument ter bestrijding van oneigenlijk gebruik van de Werkloosheidswet voor een niet onbelangrijk deel zijn noodzaak heeft verloren. Door een kritische houding van de uitvoeringsorganen bij aanvragen om WW-uitkering en recente uitspraken van de Centrale Raad van Beroep, waarbij dit college het aspect van oneigenlijk gebruik van de WW zwaar laat wegen, wordt momenteel reeds goeddeels bereikt, dat aan directeuren van N.V.'s en B.V.'s ongerechtvaardigde aanspraken op WW-uitkering worden ontzegd.

De aan het woord zijnde leden brachten voorts de door de eerste ondergetekende bij de behandeling van dit wetsontwerp in de Tweede Kamer gemaakte opmerkingen ter sprake, naar aanleiding van het verdeelde advies van de Stichting van de Arbeid met betrekking tot het instellen van regionale commissies passende arbeid. Zij knoopten daar de vraag aan vast, of het te verwachten is, dat er, ondanks het genoemde verdeelde advies van de Stichting van de Arbeid, regionale commissies komen.

Naar aanleiding hiervan kan worden meegedeeld, dat binnenkort door de Stichting Gemeenschappelijk Instituut voor toegepaste Psychologie (GITP) te Nijmegen een rapport zal worden uitgebracht, waarin onder meer wordt ingegaan op een aantal problemen, welke zich voordoen met een landelijke invoering van de arbeidsbureaus-nieuwe-stijl. In dat rapport komt ook ter sprake de wijze, waarop de bij de vier experimentele arbeidsbureaus-nieuwe-stijl ingestelde commissies van overleg, waarin uitvoeringsorganen en GAB's zijn vertegenwoordigd, in de afgelopen tijd hebben gefunctioneerd en welke taak aan deze commissies in de toekomst zal kunnen worden opgedragen.

De verwachting bestaat, dat het rapport van het GITP inzicht zal kunnen geven in de wijze, waarop de noodzakelijke coördinatie tussen arbeidsbureaus en met de uitvoering van de werkloosheidsregelingen belaste organen, onder meer bij de toepassing van het begrip passende arbeid, het beste kan worden geregeld.

De leden van de fractie van het C.D.A. stelden voorts de vraag of verwacht mag worden dat met de voorgestelde maatregel tot weigering van uitkering aan werknemers, die het verkrijgen van passend werk duidelijk belemmeren door het stellen van niet-reële eisen, het oneigenlijk gebruik voldoende wordt bestreden.

Naar aanleiding hiervan wordt opgemerkt, dat de verwachting bestaat dat bedoelde maatregel er in belangrijke mate toe zal bijdragen het oneigenlijk gebruik van de Werkloosheidswet op dit punt te bestrijden, met name wanneer aan de hand van de uitvoeringspraktijk en de rechtspraak aan het begrip «niet-reële eisen» gestalte zal zijn gegeven.

De veronderstelling van de aan het woord zijnde leden, dat de SVR, buiten de in dit wetsontwerp reeds opgenomen voorstellen, nog nadere wettelijke maatregelen nodig acht in het kader van weigering van passende arbeid, berust vermoedelijk op een misverstand. Weliswaar merkt de SVR in onderdeel 5 van het deelrapport Werkloosheidswet (kamerstuk 13 441, nr. 3) op, dat er wel (eens) de wens wordt geuit de bedrijfsverenigingen meer armslag in de wet te geven met betrekking tot de mogelijkheid van weigering van uitkering in gevallen, waarin werknemers nalaten passende arbeid te aanvaarden, doch de Raad is tot de conclusie gekomen, dat noch de vigerende wettelijke bepalingen, noch de jurisprudentie een aanknopingspunt geven voor de opvatting, dat een bedrijfsvereniging niet bevoegd zou zijn in voorkomende gevallen zelfstandig een beslissing te nemen.

In die gedachtengang past het niet, in de wet de bedrijfsvereniging nog eens nadrukkelijk deze bevoegdheid te verlenen.

Naar aanleiding van de vraag van deze leden, of ook gedacht wordt aan het probleem van soms te zware sollicitatie-eisen van de werkgever en maatregelen, die de werkloze werknemers kunnen motiveren en stimuleren, eventueel door her-, om- of bijscholing, om vrijwillige arbeid te aanvaarden, wordt opgemerkt, dat, zo het al mogelijk zou zijn het stellen van te zware sollicitatie-eisen door de werkgever tegen te gaan door wettelijke maatregelen het niet in de bedoeling ligt deze aangelegenheid te betrekken bij het thans aan de orde zijnde wetsontwerp. Ten aanzien van de vraag omtrent te treffen stimuleringsmaatregelen ter aanvaarding van andere arbeid moge worden gewezen op de thans reeds bestaande mogelijkheid tot her-, om- of bijscholing op de centra voor vakopleiding, de studiekostenregeling, de zogenaamde loonsuppletierегeling, alsook de verschillende loonsubsidieregelingen en de migratieregeling, die alle mede ten doel hebben de werkloze werknemers te stimuleren om ook andere arbeid te aanvaarden, c.q. werkgevers te stimuleren bepaalde categorieën van werkzoekenden te aanvaarden.

Volledigheidshalve zij opgemerkt, dat de overgrote meerderheid van de werkloze werkzoekenden ook zonder stimulerende maatregelen vrijwillig andere arbeid aanvaardt.

In antwoord op de desbetreffende vraag van de leden van de V.V.D.-fracties kan worden meegedeeld, dat inderdaad enkele gemeentebesturen de

aandacht hebben gevestigd op gevallen van een huns inziens onjuiste cumulatatie van WWV-uitkering en uitkering ter zake van functioneel leeftijdsontslag. Ook de eerste ondergetekende is van oordeel dat in bepaalde gevallen een dergelijke cumulatatie van uitkeringen ongewenst moet worden geacht.

In verband hiermede moge worden opgemerkt dat met betrekking tot de toepassing van de WW te dezer zake het advies van de Sociale Verzekeringsraad is gevraagd. De SVR heeft geadviseerd maatregelen op dit punt vooralsnog achterwege te laten, in afwachting van het advies van de Stichting van de Arbeid over een algemene pensioenregeling voor werknemers. Met dit advies van de SVR kan worden ingestemd. Dit houdt in, dat voorlopig met betrekking tot de bovenbedoelde samenloop geen maatregelen zijn te verwachten in het kader van de WW en – aangezien het niet gewenst is om op dit punt bij de WWV een afwijkende gedragslijn te creëren – evenmin in het kader van de WWV.

Ten aanzien van de vraag, of bepaalde in het kader van de uitvoering van de WW genomen maatregelen ook bij de WWV toepassing dienen te vinden, wordt opgemerkt, dat bij het nemen van maatregelen in het kader van een dezer werkloosheidswetten uiteraard wordt overwogen in hoeverre die maatregel ook voor de andere wet gelding dient te hebben, zoals ook met betrekking tot het onderwerpelijke wetsvoorstel is geschied.

Dat in sommige gemeenten de begeleiding van WWV-gerechtigden in vergelijking tot die in de WW-periode te wensen zou overlaten, is de eerste ondergetekende niet gebleken. Hierbij wordt opgemerkt, dat «begeleiding» naar herplaatsing in het arbeidsproces in overwegende mate tot het werkteerein van de gewestelijke arbeidsbureaus behoort. Voorts moge worden gewezen op de in toenemende mate tot ontwikkeling komende activiteiten van sociaal-culturele aard voor werklozen, bedoeld in artikel 36 van de WWV. Initiatieven tot het ontwikkelen en continueren van deze activiteiten, georganiseerd krachtens de WWV, zowel voor WWV-gerechtigden, als voor degenen, die een WW-uitkering ontvangen, worden, waar mogelijk, gestimuleerd. In de praktijk worden voorts wegen gevonden om ook degenen, die een RWW-uitkering ontvangen, daaraan te doen deelnemen. De eerste ondergetekende hecht er zeer aan, dat ten behoeve van langdurig werklozen de hiervoor bedoelde activiteiten ontwikkeld en bevorderd worden. De plaatselijke WWV-commissies kunnen hiertoe een betekende bijdrage leveren.

Ziektewet en Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering

Door de leden van de fractie van het C.D.A. werd de vraag gesteld, of de eerste ondergetekende, in afwachting van de resultaten van het determinantenonderzoek WAO en de studie over het arbeidsongeschiktheids criterium, mogelijkheden ziet om het z.g. doorsluizen van oudere werknemers naar de WAO, voor zover dit gebeurt, tegen te gaan.

Naar aanleiding daarvan moge allereerst worden opgemerkt, dat met name het determinantenonderzoek juist bedoeld is om een inzicht te krijgen in factoren, die van invloed zijn op de sterke groei van het aantal WAO-uitkeringsgerechtigden. Uit dit onderzoek zal moeten blijken, of het euvel van het doorstromen van oudere werknemers naar de WAO één van de oorzaken van de volumegroei van het WAO-bestand is. Onlangs is een nieuw systeem van statistische informatie met betrekking tot de AAW en de WAO tot stand gekomen, waarvan verwacht kan worden, dat het, vooruitlopend op de resultaten van bovengenoemde studies, een meer gedetailleerd inzicht in de uitkeringsbestanden zal verschaffen dan tot voor kort mogelijk was. Aan de hand daarvan zal kunnen worden gezien, of er aanleiding is maatregelen ter zake te treffen. Voorts moge in dit verband worden verwezen naar de bepalingen, neergelegd in artikel 12, derde lid, van de AAW en 21, derde lid, van de WAO, op welke bepalingen naar aanleiding van desbetreffende vragen van de leden van de fractie van de V.V.D. reeds in het algemeen gedeelte van deze memorie is ingegaan.

De leden van de V.V.D.-fractie stelden de vraag, of de eerste ondergetekende bereid is terug te komen op de kwestie van het voortduren van ziekengeld na de 65-jarige leeftijd. Zij koppelden daar de vraag aan vast, of hij de Ziektewet niet ziet als een loondervingsverzekering.

Naar aanleiding hiervan wil de eerste ondergetekende er nog eens op wijzen, dat het onderhavige wetsontwerp erop is gericht om oneigenlijk gebruik van de sociale verzekeringswetten tegen te gaan. Naar zijn mening kan moeilijk worden volgehouden, dat in de gevallen waarin aan 65-jarigen ziekengeld wordt verleend, sprake is van oneigenlijk gebruik, zeker niet nu in het wetsontwerp wordt voorgesteld bij samenloop met ouderdomspensioen het ziekengeld alleen nog onverkort uit te betalen als de betrokkene, wanneer hij niet ziek was geworden, loon zou hebben genoten. Dit laatste is overigens geheel in overeenstemming met het karakter van de Ziektewet als loondervingsverzekering.

Voorts stelden deze leden de vraag, binnen welke termijn de kwestie van zwangerschaps- en bevallingsuitkeringen opnieuw in overweging genomen zal kunnen worden.

Naar aanleiding daarvan wordt opgemerkt, dat het, gelet op de vele andere zaken, die de aandacht vragen en waaraan een hogere prioriteit moet worden toegekend, niet in het voornemen ligt dit vraagstuk op korte termijn in studie te nemen. Zoals bij de mondelinge behandeling van dit wetsontwerp in de Tweede Kamer reeds is medegedeeld, zal deze kwestie, naar verwacht, kunnen worden betrokken bij de voorgenomen studie naar de mogelijkheden tot integratie van de Ziektewet en de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering.

De aan het woord zijnde leden verklaarden verder zich te kunnen verenigen met de argumenten om geen anti-cumulatiebepalingen in de WAO op te nemen. Zij koppelden daaraan de vraag, of het niet gewenst is de pensioenfondsen aan te moedigen hunnerzijds zodanige anti-cumulatiebepalingen in hun reglement op te nemen, voor zover dat in sommige gevallen nog niet is gebeurd. Zou een vingerwijzing vanuit de Verzekeringskamer in aanmerking komen – zo vroegen deze leden – om deze wat moeilijk bereikbare categorie in het lastenverlichtingsproces te betrekken? Naar aanleiding van deze vragen wordt opgemerkt, dat gebleken is, dat de betreffende problematiek in het bedrijfsleven reeds de nodige aandacht heeft.

Met name ook de instanties, die adviserend optreden ten aanzien van pensioenvoorzieningen in het bedrijfsleven, zoals levensverzekeraars en pensioenadviesbureaus, zijn diligent op dit punt. Dit geldt eveneens ten aanzien van de Contactcommissie van Bedrijfspensioenfondsen en de Adviescommissie voor Personeelfondsen. Onder deze omstandigheden is er geen aanleiding om van de zijde van de overheid in enigerlei vorm een aanmoediging of vingerwijzing, als door de aan het woord zijnde leden bedoeld, te doen uitgaan.

De leden van de V.V.D.-fractie vroegen voorts of de 78-wekenregel, die nogal ruim lijkt, niet gebaat is bij een langere werkperiode dan 15 dagen (= 3 weken), alvorens opnieuw een 78-wekenperiode kan ingaan. Zij vroegen zich af of voor de categorie waar het hier om gaat het percentage bewust oneigenlijk gebruik/misbruik toch al niet relatief hoog is en of de werkperiode daarom niet in ieder geval meer dan één maand dient te zijn (dus bij voorbeeld 25 dagen) om niet-serieus bedoelde banen bij voorbeeld in de kantoor sfeer, waar men per maand wordt aangenomen, in ieder geval te omvatten. In antwoord op deze vraag wordt het volgende opgemerkt.

De SVR heeft voor het arbitraire aantal van 15 dagen aansluiting gezocht bij de ook voor andere doeleinden voor de toepassing van de Werkloosheidswet geldende 15-dagenregeling. Betwijfeld moet worden of een verzwaaring van deze dageneis tot 25 dagen enig noemenswaardig effect zal sorteren, omdat voor een grote groep van werknemers voor wie de voorgestelde maatregel is bedoeld, t.w. degenen die 2 dagen per week werkloos zijn en de overige dagen gebonden zijn aan een dienstbetrekking dan wel aan werkzaamheden als zelfstandige, het al moeilijk zal zijn om in een aaneengeslo-

ten periode van 3 weken op 15 dagen te werken. Bovendien wordt een niet bedoeld gebruik van deze bepaling voorkomen, doordat een werknemer, die wel aan de 15-dageneis voldoet, bij hernieuwde werkloosheid onvrijwillig werkloos moet zijn, wil hij opnieuw voor een uitkering in aanmerking komen.

Op de vraag van deze leden omtrent de eerste ervaringen met de algemene maatregel van bestuur met betrekking tot de onderbrekingsregeling kan het volgende worden geantwoord.

In verband met een aantal binnengekomen reacties op de onderbrekingsregeling is door de bedrijfsverenigingen besloten gedurende het eerste jaar, waarin de regeling van kracht is, alle gevallen waarmee zij geconfronteerd worden, voor te leggen aan de Federatie van Bedrijfsverenigingen, die bedoelde gevallen ter kennis brengt van de SVR.

Nadat bedoeld jaar is verstreken, zal een evaluatie van de regeling plaatsvinden, waarbij zal worden gezien of de toepassing van de regeling ten aanzien van bepaalde groepen van werknemers tot onbillijkheden leidt, in welk geval kan worden overwogen aan de Minister van Sociale Zaken te adviseren hetzij deze groepen van de regeling uit te zonderen hetzij de regeling te wijzigen.

Ten slotte vroegen de aan het woord zijnde leden, of maatregelen worden beraamd om de financiering van afwezigheidsbehoefte door de Ziektewet tegen te gaan. Naar aanleiding daarvan moge erop worden gewezen, dat de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid onlangs in het door die raad uitgebrachte rapport «Maken wij er werk van» heeft aanbevolen het aantal verlofdagen met vijf dagen uit te breiden, waarbij elke eerste ziekte-dag wordt afgeboekt als verlofdag, zulks met inachtneming van een maximum van vijf dagen per jaar. Deze aanbevelingen worden thans door een interdepartementale werkgroep nader bestudeerd. Het resultaat daarvan zal dienen te worden afgewacht.

Kinderbijslagwetten

Met genoegen hebben wij geconstateerd, dat de leden van de fractie van het C.D.A. hun instemming betuigden met de maatregelen met betrekking tot de kinderbijslagwetten.

Ook verheugt het ons, dat deze leden met voldoening kennis hadden genomen van de gewijzigde beleid van de Raden van Arbeid ter zake van het toekennen van kinderbijslag in geval van herziening van studietoelagen achteraf.

De vraag van de leden van de fractie van de V.V.D., of bij de invoering van de studiekostenfinanciering volgens de voorliggende voorstellen algemene afschaffing van de kinderbijslag voor daaronder vallende (studerende) kinderen tegemoet kan worden gezien, beantwoorden wij bevestigend.

De Staatssecretaris van Sociale Zaken,
P. J. J. Mertens

De Minister van Financiën,
W. F. Duisenberg

De commissie heeft gemeend met de mededeling van dit antwoord aan de Kamer haar eindverslag te kunnen sluiten.

De voorzitter van de commissie,
Heij

De griffier van de commissie,
Ploos van Amstel